

Trest za pomoc novorozenci

V kauze brněnské záchranky zrušen rozsudek krajského soudu.

Lékaři brněnské záchranky MUDr. Robertu Zodlovi bylo dvačtyřicet let. Dal přednost práci u záchranky před profesí anesteziologa. Osudného 28. února 2010 zasahoval spolu se dvěma zdravotnickými záchranáři u domácího porodu.

Rodiče zavolali záchranku až více než hodinu po porodu a požádali, aby lékař pouze přestříhl pupeční šňůru. Pak mu řekli, aby odešel. Lékař po telefonické konzultaci s neonatologem dospěl k závěru, že novorozence by měl vidět specialista a měl by být vyšetřen na neonatologickém oddělení fakultní nemocnice. Podle jeho zprávy bylo dítě podchlazené a rizikem pro něj byla i dlouhá doba, po kterou byl pupečník spojen s placentou. Sdělil tedy rodičům, že dítě musí být odvezeno do nemocnice a doporučil, aby s dítětem jela matka. Rodiče požádali lékaře a záchranáře, aby opustili byt a nerušili intimitu matky, která se chce obléknout. Posádka záchranky to respektovala. Pak však rodiče zamkli dveře. Za této situace zavolal lékař k příjedu Policii ČR a po jejím zásahu byla matka i s novorozencem dopravena do nemocnice, kde byla posléze hospitalizována.

Protí ZZS JM byla podána žaloba u Krajského soudu v Brně. V soudním řízení zastupuje matku a nezletilé dítě právnická Liga lidských práv.

MUDr. Robert Zodla se ještě stál k případu písemně vyjádřit a vysvětlit, že považoval za svou primární povinnost pomoci dítěti, bez ohledu na stanovisko rodičů. Jako svědek před soudem však již vyslechnut být nemohl. Požádal o vyjádření jeho pozůstalé manželky psal ze čtyřky na pátek celou noc důkladně zprávu o zákroku, v pátek odjel s rodinou na dovolenou, kde v neděli ráno zemřel. Pak se přesvědčení jeho kolegů celá událost přispěla k jeho nečekanému úmrtí na srdeční selhání.

Dne 17. dubna 2012 prezident republiky Václav Klaus přečetl Zlatý záchranářský kříž in memoriam MUDr. Robertu Zodlovi za výjimečný přínos pro záchranářství.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. listopadu 2011 zalarmoval celou zdravotnickou veřejnost. Soud uložil ZZS JM zaslat matce dítěte co třetí den od nabytí právní moci rozsudku (které naštěstí nenastalo) omluvný dopis v následujícím znění:

Náš zaměstnanec přivolání k ošetření novorozence po Vašem porodu doma dne

28. 2. 2010 hrubým způsobem zasáhl do Vašich rodičovských a osobnostních práv, zejména tím, že Vás bez Vašeho souhlasu přinutil za pomoci přivolání policie k převozu Vašeho zdravého dítěte do porodnice. Za tento nechtěný zásah se Vám hluboce omlouváme.

Dále Krajský soud v Brně uložil ZZS JM zaplatit každému z řa oběhů náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, celkem 100 000 Kč.

Nelze se divit, že vedení brněnské záchranky považovalo žalobu za jasně neoprávněnou. Zákon v tehdejší i v současné znění ukládá zdravotníkům, aby v případě ohrožení života, ale i zdraví nezletilého dítěte poskytli neodkladnou péči nutnou k záchraně jeho života nebo zdraví, bez ohledu na stanovisko rodičů. Jak Ústavní soud ČR, tak Evropský soud pro lidská práva v podobných případech opakovaně zaujaly stanovisko, že rodiče nejsou oprávněni rozhodovat tak, aby svým konáním poškodili své dítě na zdraví nebo mu způsobili nebezpečí úmrtí.

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně bylo šokující a nepochopitelné. Soudce odmítl návrh na znalecký posudek a věc i po odborné medicínské stránce vyhodnotil sám. Do rozsudku napsal konkrétní webové stránky, z nichž získával údaje, které měl jako medicínský laik pochopitelně čerpat ze znaleckého posudku. **Situace, kdy si soudce místo znaleckého posudku sám vyhledá odborné informace na internetu a tuto skutečnost uvede i do odůvodnění rozsudku, je v České republice dosud zcela bezprecedentní.** Naopak, i kdyby soudce měl medicínské vzdělání a byl znalcem v oboru urgentní medicíny, neonatologie a pediatrie, nebyl by oprávněn případ současně znalecky posuzovat a musel by přilnout k jeho posouzení znalce.

Až ve stadiu odvolacího řízení vedení brněnské záchranky vyměnilo právního zástupce a požádalo o právní zastoupení ředitele právní kanceláře České lékařské komory, advokáta zabývajícího se problematikou medicínského práva, JUDr. Jana Macha. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 31. ledna 2012 vyhověl podanému odvolání a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. listopadu 2011 v plném rozsahu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Olomouci přisvědčil většině námitek, které proti rozsudku Krajského soudu v Brně vnesla žalovaná strana. Z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci je třeba poukázat zejména na tyto části odůvodnění:

V prvé řadě krajský soud neprovedl náležitě dokazování a nezajistil si pro své rozhodnutí dostatečný skutkový podklad. Ačkoliv řízení bylo zhroucené, krajský soud nesprávně ignoroval důkazní návrh žalované strany na provedení znaleckého posudku k posouzení důvodnosti rozhodnutí lékaře o nezbytném poskytnutí léčebné péče při nesouhlasu pacientu. Tento důkaz žalovaná strana navrhla včas, v průběhu celého řízení jej směřovala k prokázání stejných skutečností a změny při formulování otázek na znalce nejsou podstatné, neboť se o nepřipustnou novotu nejedná. Soud prvního stupně však veškeré odborné otázky týkající se okolností porodu, možných komplikací po porodu pro matku i dítě, nutnosti vyšetření novorozence pediatrem i přičetím a následky podchlazení žalobce řešil nepřipustně sám a tím řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Soud prvního stupně také pochybil při hodnocení provedených důkazů, pokud z nich učinil zjištění, že postup lékaře vůči žalobcům byl postupem rutinním, že šlo pouze o autoritářské prosazení rozhodnutí a že činnost zdravotníků nebyla vedena zájmem zachránit život a zdraví dítěte.

K případu se rovněž vyjadřovala, z iniciativy lékařské veřejnosti, Vědecká rada ČLK, která případ podrobně analyzovala, nechala si vypracovat i znalecký posudek a posléze jednoznačně konstatovala naprostou správnost postupu MUDr. Roberta Zodla při rozhodování o hospitalizaci dítěte.

Je možné, že celá tato událost, kdy lékař byl veden jedinou pohutkou, a to chránit dítě, jeho život a zdraví, stála život samotného lékaře. Vážím si přístupu prezidenta republiky, který in memoriam lékaře vysoce ocenil významným. Jde o správné a patřičné ocenění profesní cti i odvahy významného lékaře. Život mu to však bolhužel, nevrátil.

U Krajského soudu v Brně bude případ pokračovat a bude jej nadále soudit stejný soudce (paradox českého občanského soudního řádu). Bude však vázán závaznými pokyny odvolacího soudu. Právní bitva bude tedy pokračovat a brněnskou záchranku bude zastupovat náš právník.

V této souvislosti je třeba ocenit také přístup Asociace zdravotnických záchranářských služeb, České společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof, které k případu zaujaly zásadní a jednoznačné stanovisko, jakož i vedení Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje, které od počátku jednoznačně stálo za svým lékařem a čelilo neoprávněnému nařčení. **Milan Kubek**

prezident České lékařské komory